

KOMENDA GŁÓWNA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

ZATWIERDZAM

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej
nadbryg. Wojciech Kruczek

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

PROGRAM PRZESZKOLENIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Warszawa, 03-07-2025 r.

Opracowanie merytoryczne:

- Szkoły PSP
- Biuro Edukacji KG PSP

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE	4
2. Sylwetka absolwenta.....	4
3. Warunki przyjęcia na przeszkolenie	5
4. Uprawnienia absolwenta	5
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO.....	6
1. Organizacja przeszkolenia	6
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne.....	8
3. Plan nauczania.....	9
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA.....	10
1. Służba w ochronie przeciwpożarowej	10
1.1 Organizacja ochrony przeciwpożarowej w Polsce.....	10
1.2 Służba wewnętrzna	10
1.3 Musztra w Państwowej Straży Pożarnej.....	11
2. Sprzęt do działań ratowniczych	12
2.1. Sprzęt pożarniczy	12
2.2. Ekwipunek osobisty.....	12
3. Taktyka zwalczania pożarów	13
3.1. Pojęcie pożaru oraz podstawowe kryteria podziału pożarów.....	13
3.2. Organizacja pododdziałów pożarniczych – zadania podstawowe.....	13
4. Taktyka działań ratowniczych.....	14
4.1. Podstawy działań ratowniczych	14
4.2. Ratownictwo techniczne w transporcie drogowym	14
IV. LITERATURA.....	16
V. ZAŁĄCZNIK.....	17

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE

1. Cel przeszkolenia

Celem przeszkolenia jest: zapoznanie z podstawowymi zasadami funkcjonowania w służbie, w tym w szczególności z zasadami podległości służbowej i dyscypliny służbowej, przygotowanie do funkcjonowania w systemie skoszarowanym w okresie studiów (nauki) w szkołach, wdrożenie do służby w PSP, zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu przeszkolenia słuchacz powinien:

a) w sferze poznawczej:

- omawiać regulacje prawne dotyczące funkcjonowanie ochrony przeciwpożarowej, w tym przede wszystkim Państwowej Straży Pożarnej;
- omawiać prawa i obowiązki w służbie, w tym zasady pełnienia służby wewnętrznej;
- wymieniać podstawowe przepisy prawa regulujące aspekty BHS;
- omawiać zasady bezpieczeństwa i higieny służby obowiązujące w szkołach PSP;
- wyjaśniać zasady profilaktyki zdrowotnej;
- omawiać zasady postępowania w razie wystąpienia wypadku;
- definiować pojęcie pożaru;
- omawiać klasyfikację rodzajową pożarów;
- definiować miejscowe zagrożenia;
- omawiać kwalifikację rodzajową miejscowych zagrożeń;
- omawiać główne założenia organizacji odwołów operacyjnych ksrq,

b) w sferze praktycznej:

- przyjmować zasadniczą i swobodną postawę, wykonywać zwroty indywidualnie oraz w szyku, oddawać honory, zachować się podczas zbiórek;
- przygotowywać stanowisko służby w myśl przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- wykonywać zadania związane ze służbą w sposób bezpieczny i higieniczny;
- przygotowywać sprzęt niezbędny do zwalczania pożaru bądź innego miejscowego zagrożenia,

c) w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:

- poszanowania praw, obowiązków służbowych i etyki zawodowej;
- odpowiedzialności za przestrzeganie przepisów z zakresu BHS;
- dbałości o przestrzeganie zasad BHS;
- zdyscyplinowania;
- gotowości do działania;
- współpracy w grupie;
- solidarności i koleżeństwa;
- odpowiedzialności za zdrowie i życie własne oraz innych osób;
- gotowości podjęcia czynności związanych z organizacją działań prowadzonych w związku ze zwalczaniem pożarów bądź innych miejscowych zagrożeń.

3. Warunki przyjęcia na przeszkolenie

Na przeszkolenie strażak PSP w służbie kandydackiej jest kierowany na podstawie rozkazu właściwego rektora-komendanta / komendanta szkoły PSP.

4. Uprawnienia absolwenta

Absolwent przeszkolenia może rozpocząć naukę w szkołach PSP kształcących w zawodzie technik pożarnictwa lub studia w Akademii Pożarniczej.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja przeszkolenia

- a. Przeszkolenie organizowane jest przez:
 - Akademię Pożarniczą,
 - szkoły PSP kształcące w zawodzie technik pożarnictwa.
- b. W przeszkoleniu uczestniczą strażacy PSP w służbie kandydackiej.
- c. Przeszkolenie składa się z dwóch etapów:
 - etap I: szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby (BHS) realizowane zgodnie z obowiązującym „Programem szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej”,
 - etap II: zajęcia dydaktyczne, których plan określony jest w cz. II pkt 3 niniejszego Programu.
- d. Zajęcia na szkoleniu wstępnym w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej realizują:
 - Instruktaż ogólny – osoba realizująca zadania z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby,
 - Instruktaż stanowiskowy - kierownik przeszkolenia lub osoby wskazane przez niego.
- e. Do prowadzenia zajęć dydaktycznych uprawnieni są:
 - funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej,
 - inni specjaliści posiadający kierunkowe kwalifikacje w zakresie treści kształcenia niniejszego programu,posiadający przygotowanie pedagogiczne, zwani dalej wykładowcami lub instruktorami.
- f. Wykładowcy realizują teoretyczne i praktyczne zajęcia dydaktyczne i są zobowiązani posiadać przygotowanie pedagogiczne, rozumiane jako:
 - ukończenie pedagogicznego kursu kwalifikacyjnego dla nauczycieli bądź studiów podyplomowych organizowanych dla nauczycieli bądź
 - ukończenie studiów pedagogicznych I-go lub II-go stopnia bądź
 - ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli, potwierdzone dyplomem.
- g. Instruktorzy prowadzą wyłącznie praktyczne zajęcia dydaktyczne i są zobowiązani posiadać przygotowanie pedagogiczne, rozumiane jako ukończenie co najmniej kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- h. Wymienione powyżej osoby pełnią na szkoleniu funkcję, co nie oznacza, że powinny zajmować takie stanowiska zgodnie z odnośnymi przepisami.
- i. Dopuszcza się prowadzenia zajęć dydaktycznych przez wykładowców / instruktorów będących w trakcie uzyskiwania przygotowania pedagogicznego.
- j. Teoretyczne zajęcia dydaktyczne na szkoleniu dla strażaków w służbie kandydackiej realizowane w Akademii Pożarniczej, z uwagi na odrębne uregulowania prawa o szkolnictwie wyższym, mogą być prowadzone przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej i innych specjalistów, którzy są zatrudnieni na stanowisku nauczyciela akademickiego lub posiadają przygotowanie pedagogiczne określone powyżej dla funkcji instruktora na szkoleniu.

- k. Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację przeszkolenia jest kierownik przeszkolenia. Do jego zadań należy:
 - wybór kadry dydaktycznej,
 - opracowanie w porozumieniu z kadrami dydaktycznymi szczegółowego planu przeszkolenia,
 - przygotowanie sprzętu niezbędnego do realizacji zajęć,
 - prowadzenie nadzoru nad realizacją programu szkolenia,
 - przygotowanie dokumentacji szkoleniowej.
- l. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego w trakcie etapu II przeszkolenia jest plan nauczania, który zawiera wymiar godzinowy zajęć teoretycznych oraz zajęć praktycznych z poszczególnych przedmiotów nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna, trwająca 45 minut. Dopuszcza się łączenie dwóch jednostek lekcyjnych bez konieczności wprowadzania przerwy między tymi godzinami.
- m. Plan zajęć dydaktycznych zatwierdza rektor-komendant / komendant szkoły.
- n. Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne realizowane były w dziennym wymiarze do 10 godzin dydaktycznych.
- o. W przypadkach ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii lub wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, dopuszcza się zawieszenie zajęć dydaktycznych i przeszkolenia do momentu ustania przyczyn tego zawieszenia.
- p. Warunkiem rozpoczęcia etapu II przeszkolenia jest ukończenie etapu I.
- q. Warunkiem ukończenia obydwu etapów przeszkolenia jest realizacja 100% planu nauczania przez słuchacza. Potwierdzenie realizacji dokonuje prowadzący zajęcia.
- r. Słuchacz, który ukończył przeszkolenie otrzymuje:
 - Kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie BHS, której wzór określa „Program szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej”,
 - zaświadczenie, którego wzór określa załącznik nr 1.
- s. Organizator przeszkolenia jest zobowiązany ewidencjonować wydane zaświadczenia.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia teoretyczne powinny być organizowane dla całej grupy słuchaczy.
- b. Zajęcia praktyczne należy przeprowadzać z grupą słuchaczy w liczbie jednego plutonu przypadających na jednego prowadzącego.
- c. Przed przeszkoleniem, kierownik przeszkolenia ma obowiązek przedstawić słuchaczowi:
 - program i zalecaną literaturę,
 - zasady realizacji programu i zaliczenia przeszkolenia oraz sposób bieżącej kontroli wyników nauczania.
- d. Na przeszkoleniu należy realizować następujące rodzaje zajęć praktycznych:
 - zajęcia wprowadzające,
 - zajęcia kształtujące umiejętności i nawyki,
 - zajęcia utrwalające umiejętności i nawyki,
 - zajęcia sprawdzające.
- e. Prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - poprawne wykonywanie czynności,
 - kształtowanie pożądanych umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- f. Zajęcia teoretyczne powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz wyposażonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne.
- g. Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w miejscach, które umożliwiają ich sprawną i bezpieczną realizację.
- h. W toku ćwiczeń prowadzący kontroluje poprawność wykonania powierzonych zadań, a w razie zauważenia nieprawidłowości, na bieżąco koryguje błędy w ramach instruktażu indywidualnego bądź grupowego.
- i. W instruktażu końcowym prowadzący powinien podsumować zajęcia, przeanalizować najczęściej popełniane błędy, wskazać ich źródło oraz sposób prawidłowego wykonania czynności.

3. Plan nauczania

Lp.	Przedmiot	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Służba w ochronie przeciwpożarowej	5	6	11
2.	Sprzęt do działań ratowniczych	2	-	2
3.	Taktyka zwalczania pożarów	2	-	2
4.	Taktyka działań ratowniczych	2	-	2
RAZEM:		11	6	17

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Służba w ochronie przeciwpożarowej

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja ochrony przeciwpożarowej w Polsce	1	–	1
2.	Służba wewnętrzna	4	4	8
3.	Musztra w Państwowej Straży Pożarnej	–	2	2
Razem		5	6	11

1.1 Organizacja ochrony przeciwpożarowej w Polsce

Materiał nauczania:

Akty prawne dotyczące ochrony przeciwpożarowej w Polsce. Organizacja ochrony przeciwpożarowej w Polsce. Regulacje prawne dotyczące organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Organizacja krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wymienić akty prawne regulujące organizację ochrony przeciwpożarowej,
- omówić zadania ochrony przeciwpożarowej,
- wymienić jednostki organizacyjne ochrony przeciwpożarowej,
- wymienić kwalifikacje strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej,
- wskazać akty prawne regulujące organizację krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- wymienić i omówić zadania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- wymienić podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

1.2 Służba wewnętrzna

Materiał nauczania:

Korpusy i stopnie w Państwowej Straży Pożarnej. Stosunek służbowy, kompetencje właściwych przełożonych. Wydawanie i wykonywanie rozkazów. Oddawanie honorów starszym stopniem i przełożonym przez pojedynczych strażaków oraz w szyku. Składanie meldunku. Zasady pełnienia służby wewnętrznej.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wymienić korpusy w Państwowej Straży Pożarnej,
- wymienić stopnie służbowe w poszczególnych korpusach Państwowej Straży Pożarnej,
- rozróżnić stopnie służbowe,
- wyjaśnić zależności służbowe w Państwowej Straży Pożarnej,

- wymienić zasady obowiązujące w relacjach przełożony – podwładny,
- wymienić zasady obowiązujące w relacjach starszy stopniem i młodszy stopniem,
- zwrócić się służbowo do przełożonego,
- zwrócić się służbowo do strażaka starszego stopniem,
- omówić zasady wydawania i wykonywania rozkazów,
- wykonać rozkaz z potwierdzeniem słownym,
- złożyć meldunek po wykonaniu rozkazu,
- wymienić zasady oddawania honorów,
- oddać honory starszym stopniem i przełożonym indywidualnie,
- oddać honory starszym stopniem i przełożonym w szyku,
- przedstawić drogę postępowania z dokumentami służbowymi,
- omówić zasady sporządzania raportu służbowego, meldunku, notatki służbowej,
- omówić zasady przekazania i przyjęcia służby wewnętrznej,
- zademonstrować przyjęcie i przekazanie służby wewnętrznej.

1.3 Musztra w Państwowej Straży Pożarnej

Materiał nauczania:

Musztra indywidualna. Musztra zespołowa.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- przyjąć postawę zasadniczą i postawę swobodną,
- wykonać zwrot w prawo, w lewo, w tył,
- wykonać w szyku krycie, równanie, odstępowanie, łączenie,
- wykonać marsz krokiem zwykłym i krokiem defiladowym,
- zająć miejsce w szyku w szeregu, w dwuszelegu,
- wystąpić z szyku,
- zmienić miejsce w szyku.

2. Sprzęt do działań ratowniczych

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Sprzęt pożarniczy	1	–	1
2.	Ekwipunek osobisty	1	–	1
Razem		2	-	2

2.1. Sprzęt pożarniczy

Materiał nauczania:

Grupy sprzętu pożarniczego. Przeznaczenie poszczególnych grup sprzętu pożarniczego. Skład poszczególnych grup sprzętu pożarniczego.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wymienić grupy sprzętu pożarniczego,
- omówić przeznaczenie poszczególnych grup sprzętu pożarniczego,
- wymienić asortyment wchodzący w skład poszczególnych grup sprzętu pożarniczego.

2.2. Ekwipunek osobisty

Materiał nauczania:

Ekwipunek osobisty strażaka. Przeznaczenie poszczególnych elementów ekwipunku osobistego strażaka.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- omówić znaczenie ekwipunku osobistego,
- wymienić rodzaje sprzętu wchodzącego w skład ekwipunku osobistego.

3. Taktyka zwalczania pożarów

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Pojęcie pożaru oraz podstawowe kryteria podziału pożarów	1	–	1
2.	Organizacja pododdziałów pożarniczych – zadania podstawowe	1	-	1
Razem		2	-	2

3.1. Pojęcie pożaru oraz podstawowe kryteria podziału pożarów

Materiał nauczania:

Definicja pożaru. Klasyfikacja pożarów ze względu na wielkość. Klasyfikacja pożarów ze względu na grupy (A, B, C, D, F).

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wyjaśnić pojęcie „pożar”,
- wymienić i omówić klasyfikację pożarów z uwzględnieniem kryterium wielkości,
- wymienić i omówić klasyfikację pożarów z uwzględnieniem kryterium grup.

3.2. Organizacja pododdziałów pożarniczych – zadania podstawowe

Materiał nauczania:

Rota, zastęp i sekcja. Oznakowanie funkcyjnych. Czynności funkcyjnych w rocie i w zastępie gaśniczym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- rozróżnić pojęcia rota, zastęp i sekcja,
- odczytać oznakowanie funkcyjnych w rocie i w zastępie,
- wymienić czynności funkcyjnych w rocie i w zastępie,
- wymienić zadania funkcyjnych po wydaniu komend przez dowódcę.

4. Taktyka działań ratowniczych

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Podstawy działań ratowniczych	1	–	1
2.	Ratownictwo techniczne w transporcie drogowym	1	-	1
Razem		2	-	2

4.1. Podstawy działań ratowniczych

Materiał nauczania:

Akcja ratownicza, działania ratownicze, działania pomocowe.
Inne miejscowe zagrożenie, walka z klęskami żywiołowymi.
Rodzaje ratownictwa w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym: ratownictwo techniczne, ratownictwo chemiczne i ekologiczne, ratownictwo medyczne.
Czynności ratownicze podstawowe i specjalistyczne.
Zadania z zakresu ratownictwa technicznego realizowane przez jednostki wchodzące w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie podstawowym.
Grupy specjalistyczne w Państwowej Straży Pożarnej.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wyjaśnić i rozróżnić pojęcia: „akcja ratownicza”, „działania ratownicze”, „działania pomocowe”,
- wyjaśnić i rozróżnić pojęcia: „inne miejscowe zagrożenie”, „walka z innymi klęskami żywiołowymi”,
- wymienić i omówić rodzaje ratownictwa w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym,
- wyjaśnić pojęcia: „czynności ratownicze podstawowe” i „czynności ratownicze specjalistyczne”,
- wymienić rodzaje grup ratownictwa specjalistycznego w Państwowej Straży Pożarnej.

4.2. Ratownictwo techniczne w transporcie drogowym

Materiał nauczania:

Zadania Państwowej Straży Pożarnej w przypadku zdarzeń w zakresie ratownictwa technicznego w transporcie drogowym. Zadania z zakresu ratownictwa technicznego realizowane przez jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie podstawowym. Zagrożenia występujące podczas działań ratowniczych w transporcie drogowym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wymienić zadania Państwowej Straży Pożarnej w przypadku zdarzeń w zakresie

ratownictwa technicznego w transporcie drogowym,

- wymienić zadania z zakresu ratownictwa technicznego realizowanego przez jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie podstawowym.
- wymienić i omówić zagrożenia występujące podczas działań ratowniczych w transporcie drogowym, wynikające między innymi z: miejsca zdarzenia, ułożenia pojazdów, układów zasilania, liczby i stanu osób poszkodowanych, systemów bezpieczeństwa czynnego i biernego pojazdu.

IV. LITERATURA

Poniższe akty prawne są rekomendowane w przedmiotowym przeszkoleniu, ale nie są obligatoryjne. To do obowiązków prowadzących należy podanie słuchaczowi aktualnej i adekwatnej bibliografii.

USTAWY

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej
3. Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej
4. Ustawa Kodeks pracy

ROZPORZĄDZENIA

1. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie pełnienia służby przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej.
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej.
4. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie umundurowania strażaków Państwowej Straży Pożarnej.
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania świadczeń otrzymywanych przez strażaków w służbie kandydackiej.

REGULAMINY

1. Ramowy regulamin służby w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej oraz regulamin musztry i ceremoniału pożarniczego

ZASOBY INTERNETOWE

1. Baza Wiedzy KG PSP <https://www.gov.pl/web/kgpsp/baza-wiedzy>

Strona pierwsza

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr ewidencyjny PSP

ukończył.....

przeszkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej

przeprowadzone w.....

w okresie od.....r. do.....r.

według programu z dnia.....

zatwierdzonego przez.....

.....

....., dnia r.
(miejscowość)

Nr.....

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

Lp.	Przedmiot	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Służba w ochronie przeciwpożarowej	5	6	11
2.	Sprzęt do działań ratowniczych	2	-	2
3.	Taktyka zwalczania pożarów	2	-	2
4.	Taktyka działań ratowniczych	2	-	2
RAZEM:		11	6	17

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem